

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3345/2024. (IX. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Ítéltábla Pkf.IV.25.176/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Pkf.IV.25.176/2023/2. számú, valamint a Pécsi Törvényszék 4.Pk.50.913/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Jelen ügy közvetlen előzménye, hogy az indítványozó 2019. március 28. napján joggal való visszaélés megállapítása és jognyilatkozat pótlása iránt közszolgálati jogvitát indított a Debreceni Törvényszék előtt. A Debreceni Törvényszék ítéletével a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában rögzítette, hogy a per a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 5. § (4) bekezdése szerinti, közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos jogvita, melyet közigazgatási perben kell elbírálni. A Kúria végzésével a Debreceni Törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban a Debreceni Törvényszék ítéletével a keresetet ismételten elutasította. A Fővárosi Ítéltábla a Debreceni Törvényszék ítéletét helybenhagyta. A jogerős ítélet közzétételére 2023. február 14. napján került sor. A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmének befogadását a 2023. május 24. napján kelt határozatával megtagadta. Az Alkotmánybíróság a Kúria és a Fővárosi Ítéltábla ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt 3329/2024. (VII. 29.) AB végzésével – a befogadhatóság feltételei teljesítésének hiányában – visszautasította.
- [3] 1.2. Az indítványozó jelen ügyben polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítése iránt terjesztett elő kérelmet a Debreceni Törvényszékkel szemben. Kérelmében – a Kúria Közigazgatási Munkaügyi Kollégiuma Közigazgatási joggyakorlat-elemző csoport 2015. november 23. napján kelt összefoglaló véleményére utalva – arra hivatkozott, hogy a közszolgálati jogviták a munkaügyi bíráskodás feladatkörébe tartoznak, ezért a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) rendelkezései alapján a 2019. március 28. napján indult és 2023. július 10. napján zárult pere okán vagyoni elégtételre jogosult.
- [4] Az első fokon eljáró Pécsi Törvényszék a 4.Pk.50.913/2023/2. végzésével a kérelmet visszautasította. Döntését azzal indokolta, hogy a Pevtv. 1. §-a szerint a törvény hatálya a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel iránti igény érvényesítésére terjed ki, azaz kizárólag azokra az igényekre, amelyeket a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) alapján kell elbírálni. Utalt arra, hogy a kérelmező által hivatkozott kúriai vélemény a Pp. hatálybalépését megelőzően indult peres eljárásokra vonatkozik. Kifejtette, a Pp. a hatálybalépésével egyértelműsítette, a hatálya alól kikerülnek azok a jogviták, amelyek a Kp. hatálya alá tartoznak, a Kp. 4. § (7) bekezdés 3. pontja és az 5. § (4) bekezdése szerint pedig a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos jogviták a Kp. hatálya alá tartoznak, ezekre tehát a munkaügyi per szabályai nem alkalmazhatók.
- [5] 1.3. Az indítványozó fellebbezését elbíráló Pécsi Ítéltábla Pkf.IV.25.176/2023/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését jóváhagyta. Indokolása szerint a fellebbezés alaptalan, az elsőfokú bíróság végzése helyes, nem sérti a fellebbezésben megjelölt jogszabályi rendelkezéseket. Megerősítette, hogy a Pevtv. 1. §-a értelmében a törvény hatálya a bírósági polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel iránti igény érvényesítésére terjed ki és részletesen megindokolta, hogy az indítványozó által indított per közigazgatási per volt, amely nem tartozik a Pevtv. hatálya alá.

- [6] Kiemelte, hogy a kérelmező által hivatkozott 1/2020. KPJE határozat a 2018. január 1. napja előtt előterjesztett keresetlevéllel indult, a keresetlevél benyújtásakor a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 349. § (1) bekezdés c)–d) pontjai szerint munkaügyi pernek minősülő közszolgálati jogviszonyból származó jogvitákra adott iránymutatást és foglalt állást úgy, hogy azok munkaügyi pernek minősülnek. A Kp. és a Pp. hatálybalépését követően indított perekre a jogegységi határozat nem irányadó.
- [7] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszba foglalt álláspontja szerint az eljáró bíróságok azzal, hogy a közszolgálati jogvitáját illetően ügyében kizárták a Pevtv. alkalmazását, megsértették esetében a diszkrimináció tilalmát [Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdése], valamint a tisztességes eljáráshoz és a hatékony jogorvoslathoz való jogai [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése] érvényesülését. Kifejtette, hogy a Pevtv. külön nevesíti a munkaügyi pereket, és az általa indított közszolgálati jogvita is munkaügyi per, egyben peres eljárás, függetlenül attól, hogy az eljáró bíróságok eljárási szabályait nem a Pp., hanem a Kp. szabályozza.
- [8] Úgy ítélte, a bíróságok jogértelmezése nem felelt meg az Alaptörvény 28. cikkében előírtaknak sem, mivel egy ügy „természetét nem jogi minősítése, hanem a belső jog szerinti tartalma és hatásai alapján kell megítélni. Ezt a szempontot figyelembe véve a Kúria állásfoglalása továbbra is releváns, megállapításaira – mely szerint a »munkajog tárgykörébe tartozik valamennyi jogviszony, amely alkalmas a más részére végzett önálló munka megjelenítésére függetlenül a munkaadó minőségétől, illetve jogállásától«. »A munkajog speciális területe a közszolgálati jog« – a bírósági eljárást szabályozó eljárásjogi kódexekben történt változásoknak semmilyen hatása nincs”.
- [9] Az indítványozó hivatkozott továbbá az Emberi Jogok Európai Bírósága, (a továbbiakban: EJEB) *Gazsó kontra Magyarország* (48322/12); 2015. július 16. ítéletére, melyben az EJEB kötelezte Magyarországot olyan hatékony jogorvoslat, vagy jogorvoslat-együttes bevezetésére, amely a Bíróság esetjogában lefektetett egyezményes elvekkel összhangban képes kezelni a túlzottan hosszú bírósági eljárások kérdését.
- [10] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntenie kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panasz akkor fogadható be, ha az megfelel a törvényben előírt követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezeken kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (3) bekezdés értelmében a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek az alábbiak szerint felel meg.
- [12] Az indítványozó által 2024. január 29. napján kézhez vett végzés ellen 2024. március 21. napján postai úton a bírósághoz benyújtott alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdésére és az Ügyrend 28. § (1) bekezdésére figyelemmel – határidőben érkezett.
- [13] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek a következők szerint tesz eleget. Tartalmazza: a) a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvényben tiltott diszkriminációt, valamint a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogait sérti, továbbá az Alaptörvényben előírt jogértelmezési előírás követelményének sem felel meg a bíróság támadott határozata); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (a Pécsi Ítéltábla Pkf.IV.25.176/2023/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2), a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései valamint a 28. cikk]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntést az indítványozó miért tartja ellentétesnek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [14] Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette, további jogorvoslati lehetőség nem volt számára biztosítva.
- [15] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll, tekintettel arra, hogy az alapügy felperese volt.

- [16] 3.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság korábban már megállapította, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt rendelkezés a bíróságoknak címzett jogértelmezési szabály, amely nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [lásd: 3146/2013. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [39], ezért az erre irányuló indítványi elemeket jelen ügyben nem vizsgálta.
- [17] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg továbbá, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének mérlegelése az Alkotmánybíróság jogkörébe tartozik [lásd: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]].
- [18] Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján megállapította, hogy az indítványozó alkotmányossági kifogásai kifejezetten és kizárólag az eljáró bíróságok jogértelmezésére és jogalkalmazására irányulnak.
- [19] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja felül. A bírói döntéseknek tehát csak az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak, egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.
- [20] A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csupán az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban azt nem teszi lehetővé, hogy az Alkotmánybíróság minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogértelmezésre és jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített álláspontja, hogy a bírósági jogértelmezésnek, jogalkalmazásnak közvetlenül kell valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vezetnie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13] – [15]].
- [21] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggő kifogásokat illetően az Alkotmánybíróság ebben az ügyben megjegyzi, hogy mind az első fokon, mind a másodfokon eljáró bíróság részletesen megindokolta döntését, ismertetve az annak alapjául szolgáló hatályos jogszabályi rendelkezéseket. A jogorvoslathoz való jog tekintetében pedig kiemeli, hogy az indítványozó nem volt elzárva a perorvoslattól, élt is fellebbezési jogával, ezért jogorvoslathoz való jogának sérelme megalapozottan nem vetődik fel.
- [22] Az Alkotmánybíróság önmagában azt, hogy az indítványozó az egyébként részletekbe menően megindokolt bírói döntést megalapozatlannak, jogellenesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, az indítványban megjelölt alkotmányos jogok tekintetében a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem találta elegendőnek, és úgy ítélte meg, hogy az indítványban foglaltak nem vetnek fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, amely az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [23] Az indítványozó konkrét ügyét illetően utal továbbá az Alkotmánybíróság arra, hogy bár a Pevtv. megalkotásának kifejezett célja polgári peres eljárásokban a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető jog sérelmének orvoslása, de nem érinti a peres felek azon jogát, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénynek a közigazgatási és bírósági jogkörben okozott károkért való felelősségre vonatkozó szabályai (6:548. - 6:549. §-ok) szerint pert indítsanak a bírósági eljárás elhúzódásával összefüggésben őket ért konkrét kár megtérítése érdekében.
- [24] 4. Mivel a fentiek szerint az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény hivatkozott XV. cikk (1)–(2) bekezdései és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, ekként nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem, ezért azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1848/2024.

